

A'

TSASZÁR ES KIRÁLYIFELSÉG
ENDELMÉVEL.

Nro. 40.

Költ Bétsbenn, Pünköst Havának (Májusnak)
20-dik napján 1800-dik Elzeten öben.

Béts.

A' Hadi Cancellária, következő hadi történeteket 's környülállásokat hirdettetett ki, a Bétsi német Újságnak Május' 17-dikén költ darabjában, Kray és Melas Vezérünk' híradásai szerént:

Kray Vezérünk' Tudósításai:

A' Möskirchi verekedés után, három francia Osztályok Riedlingen felé indultak (melly

T t

Város a' Duna' bal partján fekszik); egyéb része pedig az ellenségnek, Sulgau (vagy Saulgen) Városán által, Biberach felé vette útját. (Biberach, a' Duna' jobb meljékén fekszik egyenesen Riedlingen eránnnyában, Rifs nevezetű folyó-víznek a' partján, a' melly, nem melfsze Ulmától szakad a' Dunába.)

Hogy az ellenség, által ne szállhasson a' Duna' bal partjára: ez okon H. T. Kray, ismét vízfíza vitte Seregünket a' Duna' bal partjáról a' jobbra, olly siettséggel; hogy Máj. 7-dik ejtszakáján kerekedett vólt fel a' bal partról, 's már más nap, t. i. Máj. 8-dikán dél után, a' Biberachi árkok megett állott az Armádiája. De még az nap estve felé, vízfíza-nyomta az ellenség, Seregünknek elől állott szakaszait, szinte magának a' Seregnek fekvéséig, és Máj. 9-dikén reggel, olly nagy számú gyaloggal kezdte a' meg-támadást, melly a' miénket, árvíz módjára el borította vólna; lovasságunk pedig, a' vidéknek erdős vólta miatt nem dolgozhatott szabadon. Illy körülállásokban, kötelességének tartotta a' Haditárnokmester, hogy helyet változtasson (annyival is inkább; mivel véle, még akkor nem egygyesítette vólt magát egészfízen Gróf Sztáray, kinek Korpusát, a' Bavariai, Würtembergi, 's más Katonaságokkal egyetemben, harmintz ezerre teszik az újjabb Tudósítások.)

Máj. 10-dikén tehát, az Iller vize megett, Memmingen Városánál telepedett meg népünk. (Biberachtól, olly forma melfízseségre esik Mem-

mingen; mint Biberach Riedlingentől, azzal a' külömbséggel; hogy Memmingen óldalvást fekszik Biberachnak, Dél és Napnyúgot között). Ezen tanyán, meg-támadta Seregünket dél tájban, feles számú Seregoftály, melly, a' Konstantziai tó felől, Wurzachon által nyomúlt elene: de ki nem nyomhatta helyéből. Egy más Tsapatja is az ellenségnek, melly az nap, Biberachon által vette útját Memmingen felé, vátig rajta vólt, hogy az Iller bal partjáról a' jobbra szorítsa által szélső Seregszakaszainkat: de semmire se' mehetett. Ezen próbatételeiből az ellenségnek, úgy ítélte B. Kray, hogy még azokat többször is szándékozik az, megújítani.

De minthogy a' mi derék Vitézeinket igen meg-bágygyasztották a' már tíz napoktól fogva tartott sebes marsok, és tsak nem mindennapi tusakodások, mellyekhez az is hozzá járúlt, hogy ételek 's italok se' lehetett rendesen: mind ezeket meg-fontolván a' Haditárnokmester, arra határozta magát, hogy a' Sereget, Ulma Városa' vidékére szállítsa, 's elegendő számú Őrizetet tegyen ezen Erösségbe, és ha ki pihente a' sereg valamennyire magát: akkor kezdjen ismét munkába, a' környülállásokhoz képest.

A' Palatinátusi és Baváriai Választó-Hertzeg' Katonáinak azon Szakasza, mellyet Oberster Wreede vezérel, Máj. 10-dikén hasonló vitézséggel forgatta magát a' Fr—ák ellen, mint a' miéink.

Az eddig való veszteségünk' laistromát meg nem küldhette még B. Kray, sok el vonattatá-

sai miatt, hanem ígérte; hogy meg-küldi mentől elébb.

Addig is jelenti: hogy a' Blankensteiu Magyar Lovas Reg—ebéli érdemes Kapitány Gróf Nádasdy, meg-hólt a' sebjeiben; valamint Uhlanus Oberstlieutenánt Gróf Trautmansdorf' életéhez sints semmi reménység. Továbbá: hogy Oberster Nordmann nagyon meg-sebesedve, az ellenség' fogságába esett; hogy a' Mészáros Huszárai között Oberstlieutenánt Flemming, Fő-Strázsamester Szentiványi, 's Kapitány Kausen, halva-maradtak; hogy F. M. L. Karaiczay és Generálmajor Klenau, sebeket kaptak: de a' G. M. Klenau' sebje nem veszedelmes. (Magános Tudósítások szerént, a' kis újját lötték el a' jobb kezéről.)

Melas Vezérünk' Tudósításai.

Génua Városából, Máj. 2-dikán ki-rontottak három ezer Frantziák, 's az úgy nevezett Lacoronatai sántzainkat, mellyeket, a' Splényi és Alvinczy gyalog magyar Regimentjei védelmezték, már kezdték vala hágni, a' midőn Splényi Reg—éből Jukenits nevű derék Alhadnagy, ugyan azon Regimentnek másfél Kompániáit, bajonétosan (a' puskák végeire ki-fzeggzett péter-késekkel) olly vitézül vezette az előre-nyomuló ellenségre; hogy tizennégy Tíztek és száznegyvenkilentz alsóbb rendű Katonák estek közöttük fogságunkba, kiknek leg nagyobb részét, a' nevezett Hadnagyunk fogta el. Ágyúink is tüzesen dolgoztak azon közben; minekokáért a' fo-

gottak' számánál, még többre ment a' halva-maradt Frantziáké. — Az alatt, a' míg La-Corona-tánál tusakodott az említett ellenséges Tsapat: a' Városból mindenfelé ágyúztak ki a' Frantziák, az őket kerítve tartó népünkre.

A' Génuai földnek, Nizza felé eső részéből, egész törekedéssel igyekezett ki-nyomogatni L. G. Melas, a' Fr—ákat. Az e' végre erányzott tusakodások, Finale és Oneglia között történtek Máj. 3-dikán, részszerént a' tenger-part hosszában; részszerént pedig a' nevezett két helységek' vidékeit kerítő hegyeken, melyekről le is nyomták Seregoltályink az ellenséget a' tenger-part felé, és kényszerítették tovább vonni magát olly siettséggel; hogy Albengá-ból el nem szállíthatván hirtelen az ágyú-talyigáit, 's töltéseit, részszerént el-égette azokat, részszerént a' tengerbe hánnya; nem különben két ágyúinak bé-szeggette a' gyújtó-jukait: puskaport mindazáltal, a' mit még épen hagyott, jó rakást kaptunk utánna. Alessióban, melly, egy lőnéában fekszik Albengával, Oneglia felé, nyóltz értz- és négy vas-ágyúkat hagyott maga után. Ott t. i. utól érték szaladása közben az Anglus hajók is, és igen szorongatták: 's nyertek is el nyóltz szállító-hajóit, melyeknek nagyobb része, ágyúkhoz való készületekkel volt meg-rakva. Albenga és Alassio között, nem meszsze Albengától, el érte volt az 5-dik számú Magyar Lovas Reg—ünkbéli Gavenda Kapitány is az ellenséget, 's egy szakaszt el fogott közzüle.

Savóna Vára körül, a' víváshoz meg-kíván

tató készülétek tételéhez, derekasan hozzálátatott L. G. Melas.

A' Turintól Napnyúgot felé eső Cenis hegyéről, olly tudósítást vett L. G. Melas, Kaim F. M. L.—unktól: hogy szava hihető Kémektől értette nevezett Feldmarschallieutenantunk: hogy Fr. Országban, Briançon Városa' vidékén, pártos mozgások mutogatták magokat, mellyekhez képest F. M. L. Kaim, Seregofztályaainak alkalmas Szakaszfzait küldözte a' nevezett Város felé. (melynek fekvését látni lehet Olasz Ország' Mapáján.)

A' múlt Szombaton, egy Staféta érkezett olly Tudósítással: hogy a' Fr—ák szerentsét próbálták a' Graubündteni és Vorarlbergi földön álló Seregofztályunk ellen is: de nem tetszéssek szerént való ki-menetellel.

A' múlt Szombaton estve felé érkezének el ide Pári'sból, Májor Gróf Dietrichstein, és Kapitány Báró Reischach, a' kik Adjutánsai voltak Mack Generálisnak, 's vele másfél ezten déig raboskodtak Frantzia Országban. Beszél-lik, hogy a' Pári'siak úgy pompáznak, 's bujálkodnak mindenben, mintha nem is volna ez a' had, mellyel már tizenegy eztenektől fogva vesztegetik magokat 's másokat a' Frantziák.

Hadi Környülállások.

(Külföldi Újságok szerént)

1. Német Birodalmiak.

Ausburgból Máj. 13-dikán: — „A' melly 6 ezer főből álló Katonaság Donauwerthtől indult

a' Császári Sereghez: már egygyesülve vagy on
vele: nem különben Haditárnokmester Gr. Sztá-
ray' Korpusa is. Az egész Csász. Sereg, Ulm
Városa körül táborozik. Május' tizedik napjától
fogva semmi viadal sem történt. A' Frantzia
Sereg Laupheim és Biberach között fekszik. Min-
delheimnál, melly innét tizenkét óránnyira esik,
Dél és Napnyúgot között, egy Csász Lovas Se-
regszakasz áll, melly, Memmingen felé vigyáz,
's tartja szemmel az ellenséget."

„Gróf Sztáray, maga is Ulmába érkezett
tegnap."

Offenburgból négy előkelő Személyeket vit-
tek el Kezeseknek a' Frantziák, 's igen ember-
telenül bántak vélek, hogy annyival inkább ki-
tsikarhassák Offenburg Városától azt a' huszon-
négy ezer lívert. a' mellyet ki-vetettek reája. A'
Város mentette magát, hogy annyit nem adhat;
hanem ígért ugyan csak hat ezer lívert, mellyel
meg is elégedtek végre a' Fr—ák, és a' magok-
kal el hurtzolt Kezeseket vízfizsa botsátották.

Offenburgnál, az úgy nevezett Galgenbergen
(Akasztófa-hegyén) maradt halva a' viadal köz-
ben Legrand Fr. Generális, és ugyan ott el is
temetődött.

A' Rajnán való által-szállítódására nézve az
el adni való portékáknak, olly rendelést adtak
ki a' Fr—ák, hogy annak, tsupán Kölln (Co-
lonia) Városánál lehet meg-esni. Ez a' rendelés,
a' millyen hasznos a' Kolóniai Komendánsnak:
szintolly ártalmas a' közönséges kereskedésnek,
minthogy a' portékaszállítóknak sok haszontalan
kerülést kell tenni.

2. Olasz Országok.

A' Turini Újság' előadása szerént, Melas Vezérünk, következő értelmű Levelet küldött Ápr. 21-dikén Massena Frantzia Vezérhez:

„Generális! A' szerentse, el állott a' Kegyelmed bátor vitézsége mellől, melyet én a' Közönséggel egygyütt, érdeme szerént betsülök. Meg van győzettetve K—d: de meg tartotta a' betsületét. Most, úgy ítélem, ideje már az emberiség' szavára halgatni. Tegnapelőtt Suchet Generális meg-verettetett S. Giacomonál: nem lehet tehát reménység, az ostrom alól való fel-szabadíttatásához Génuanak. Az ezentúl ontándó vérért, egészfszen K—dre háromlik a' számadás. Ha alku nélkül vevődik meg Génua: úgy ezen Város, melly már különben is annyit nyomorgott: iszonyú pusztítás' tárgyává lesz ki-tétetve. Aldozza fel tehát K—ed, az emberiség' érzésének azt a' ditsösségét, melyet reményl, Génuanak az utolsó tsepp vérig való védelmezéséből. Olly betsületes feltételekkel kínálok meg K—det, a' millyenekre méltó egy ollyatén talajdonságú Bajnok mint K—d: hogy meg mutassam azok által, azt a' betsületet, a' mellyel vagyok.“ 's a' t.

Ugyan a' Turini Újság, közölte később a' Gen. Massena feleletét is, mellyel válaszolt Melas Vezérünknek tsendes fel-kívánására. Ajánlotta ugyan Gen. Massena, ezen válaszfűzában: hogy kész el hagyni Génua Városát; de következő feltételek alatt: 1.) Hogy valakik nem akarnának Génua Városában maradni, a' most

ott lévő Személyek közzül, bátorságosan el mehessenek. 2.) Hogy a' melly nemzeti jószágokat el adtak a' Ligúriai Respublika' Elöljárói: azoknak el adattatása, állandónak meg-esmerőd-jék, 's meg-erössítőd-jék. 3.) Hogy a' fr. Sereg, minden vagyonját, 's még a' Ligúriai Respublikához tartozó hadi készületeket is el vihesse magával, és mihelyt bé-ér a' fr. földre: mind-járt újra hadakozhasson. 4.) Hogy a' Frantziák el-távoztása után semmi váltságot nem kívánhatnak azért Génua Városától a' Császáriak: hogy nem ágyúzták azt. — Ezen kívánságira Mafszénának, nem állhatott reájok, 's nem is állott Méláfz Vezérünk.

3. Spanyol Országok.

A' Kádixi Kikötőhelyből feles számú kereskedő hajók, sokféle Európai Kézmívекkel, 's készítményekkel gazdagon meg-rakva indultak ki Apr. közepe tájján, három Fregátok' általma alatt, Déli Amérikanak Mexicói partjai felé. De alig völt ezen Hajós-sereg 24 órákig a' tengeren: hogy egynéhány ánglus hadi hajókra bukkant. A' Spanyol Kormányozó, nem adhattott egyéb tanátsot: hanem hogy szabadítsa ki ki magát, a' mint tudja. Egy Fregát vízfzaz is tért a' Kádixi révparthoz: de a' több hajók eránt, semmi bizonyost nem tudtak vala még Spanyol Országban, az utolsó Tudósítások szerint.

Ambar egy időtől fogva igen szük a' pénz: még is nagy erőben tevődnek a' tengeri-készü-

letek, főképp' a' tengeren, és különösen Napkeleti Indiában a' Manillai Szigetekben, hogy azok is Minorka Szigete' dijjára ne jussanak; mellyeket annyival inkább kívánnak megkapni az Anglusok: minthogy egynehány esztendőktől fogva semmi termés nem szállítódott által onnét Sp. Országba: következőképpen sok gazdag magazinomok állanak benne készen.

A' Mádriti Udvari Újság, egy különös formájú Rabló-hajóról emlékezik, melly, a' Spanyol partoknak Rosai tsúttsánál mutatta magát, 's el is vett egy Spanyol hajót. A' rabló-hajó, frantzia Korvethez hasonlított, tsinálmánnyára nézve. Az oldalai sárga színre, az ágyú-tsövek meljékei pedig feketére voltak festve. Nem lebegett ezen hajón semmiféle zászló, hanem előről, egy Aszszony-kép szemléltetett, melly egészben fejjére volt festve. A' Hajós-nép, különböző Nemzetekből ötvenöt Személlyekből állott, kiknek Feje, egy magas növésű, fonnyadt testű Zsidó volt, ki a' meg-győzött Spanyolokat mind a' tengerbe akarta hányatni; hanem a' Kormányos, a' ki jól beszélt spanyolul, vetette magát közben érettek.

4. Frantzia Orzágiak.

A' midőn nagy erőlködéssel tevődnek a' hadi készületek mindenfelé a' frantzia földön: Buonaparte tsendesesen mutatja magát Pári'sban. Tsak nem mindennap el jár Teátromba, még pedig gyalog, egy vagy két Barátjának társaságában. Estvénként ki-sétálgat a' Háza-népével egygyütt,

lakó-palotája' kertjéből, az úgy nevezett Elizeumi mezők' kerítéséig.

Hogy a' Nép' tsendességét se' háborítsa meg valamelly ellenségtől való félelem; a' Respublika' szélső Ofztályaiban: következő értelmű biztatás nyújtódott ezen Ofztályok' Lakosinak a' Moniteurben (Consuláris Újságban).

„A' szélső Ofztályok ne nyughatatlankodjanak azért, hogy a' széleknek azon részei, melyek meg vóltak rakva mindég Katonasággal, a' mióta foly a' had: most nintsenek. Ha tekintenek jobbra 's balra: roppant seregeket látnak, melyek annyival nagyobb erejűek, mivel nem széljel oszolva; hanem egygyütt vagynak, és a' melyek nem csak el rettentik az ellenséget, a' frantzia föld ellen való próbatételtől; hanem indulnak is, hogy jeles győzedelmeik által helyrehozzák azt a' fzerentsétlenséget, a' mely érdeklette fegyvereinket a' hadfolytatásnak utólszori szakaszában. Pillantsanak egygyet hátra felé is a' szélső Ofztályok: 's azonnal szemeikbe tűnik a' Tartalék-serég, melynek száma, meghaladja már az ötvenezeret, 's még naponként nevededik; és kész akár jobbra, akár balra fordúlni, a' mint a' hadi környülállások, 's a' Kormány-szék' intézetei fogják kívánni 's a' t.“

„A' mostani Igazgatók' fő hadi intézetének írta vólt a' Monitör még Apr. 23-dikán: hogy a' seregeknek minden Ofztályaik özfize legyenek kaptsolva, egynehány úgy ki-erányzott helyeken, a' melyek mind óltalmazásra, mind megtámadásra alkalmasok.“

Carnotról és Berthierről, azt írják Párisból, hogy a' mióta az első, Had-Ministerré, és a' másik Fővezérré lett: a' frantzia Seregeknek mostani tekintete, láttatik felül múlni az akkorit: midőn mindenütt győzedelmeskedtenek azok. (Carnot, Frantzia Országának azon részéből vette származását, melly a' mostani felosztás előtt, Bourgogne (Burgundia) nevet viselt; 's nevezetesen ezen Tartománynak Nolas nevezetű Helységéből, a' hol egy a' leg-régiebbek között volt az ő Familiája. Az Attya Prókatárságot viselt, 's még él; a' ki is ezen Fiát, igen ifjú korában bé-adta az Ingenieur-Akadémiába. A' Revolúzió előtt Pattantyús-Kapitányi rangal szolgált a 16-dik Lajos Királyt. ez a' mostani Had-Minister Carnot. 1793-dik és 1794-dikben, az úgy nevezett Közjóra ügyelő Kommisszióban dolgozott ő, 's reája volt nevezetesen bízva a' hadi plánmok' készítése: és személy szerént is el küldődött a' Sereghez, melynek Tsapatjai között vezérlett is egygyet a' Maubeugei verekedésben. 1797-ben Director volt, de ötet, Barthelemy-vel egygyütt. Amérikába akarták küldeni a' más 3 Direktorok számkivetésbe, a' minthogy Barthelemyt el is küldötték: de Carnot meg-szökött. A' melly Könyvet adott volt ki szökevény korában a' maga mentségére: nem tsak annyit említettünk arról, hogy Bétsben németre fordítódott; hanem vettünk is ki belőle Hímondónkba némelly tizkelyeket, a' melyek olly erős és józan ítélettételeket foglaltak magokban, az akkori Fr. Zavarók ellen, hogy

azokra nézve, kezdtek is akkor kételkedni némelyek, ezen Könyvnek Carnot' pennájából lett származásáról. Még a' Revolútzio előtt írt egy ditsérő Előadást Vauban Marsallról, melly munkájáért ő kapta el a' fel-tett jutalmat a' Dijoni Akadémiától; Mathesisbéli tárgyakról is írt, *Essais Mathématiques* titulus alatt, melly munkájáért, egynehány tudós Társaságok, Tag-joknak vették fel.)

A' Kiköltöztek' sorsa' meg-ítélésében dolgozó Kömmiszfizio, Carnothoz, egész laistromát küldötte által az olly katonai személyeknek, kiket a' Kiköltöztek' laistromából ki-törlendőknek ítélt. Ezen ki-törlésnek az a' foganatja, hogy a' ki-törlődött személyek, minden bántódástól való félelem nélkül vízfzsa térhetnek Hazájokba.

A' Kiköltözttekről szólván a' *Journal des hommes libres* című Pári'si Újság, ezt a' jegyzést teszi a' többek között: „Könnyebb volt, az üldözés' idején, száz Személyeket áldozatokká tenni; mint egygyet meg-menteni. 1797-dik esztendő' Septemberében elég volt egy fertály óra a' végre; hogy kétszáz Polgárok számkivetődjenek: kiknek közel egy harmad része, törvény óltalmán kívül valónak, az az, mindenütt, akárki által agyon verettethetőnek hirdetődött ki. A' boszszuállás' kívánsága, nagy és sebes lépéseket téstzen a' Revolútzio' idején, éppen nem is tekintvén hátra: az Igazság ellenben ritkán teheti azt, némelly mellékes tekintetekre nézve, a' mit kívánna tulajdonképpen a' természete.“

A' Frantzia Respublika' száznegyvennégy Várainak 's Erösségeinek Komendánsait négy szakfokra osztotta fel Buonaparte: kik között a' Főbeknek, tíz ezer líverre vagyon fejenként határozva az esztendei fizetéssek. Ha a' hadi környülállásokhoz képest, szükségesnek ítéli a' Fő Vezér, hogy ez vagy amaz Várba, olly Generalist küldjön Kormányozónak, a' ki felsőbb rangú, mint sem a' rendszerént való Komendáns: ezen esetben, tartozik a' rendes Komendáns meg esmérni az oda küldött Kormányozónak felsőségét, és függeni tőle.

Buonaparte, a' Tartalék-sereghez indúlt Máj. 5-dik éjtszakáján Pári'sból Dijonba. Előbb, Státus-Consiliáriussá nevezte Buonaparte Józsefet. Tizenöt napok alatt szándékozott vilzfá-térni Pári'sba.

Elegyes Tudósítások.

Az újabb Konstántzinápolyi Tudósítások szerént, Egyiptomban az alku után, igen véres veszekedés történt vala még, a' Frantziák és Törökök között, mellyet okozott az alku' némelly pontjainak meg nem tartása.

Péttersburgból írják, hogy az eddig való Anglus Követ, vilzfá ment onnét Londonba.

A' Baváriai Választó-Hertzeg, meg-engedte a' Fő Városabéli Evangelikusok Gyülekezetének: hogy az Isteni-tisztelet' czeremóniáit, közönségesen gyakorolhassák a' magok módja szerént.

Hogy Génua, utolsó szükségre nem jutott még éppen eleség' dolgából: azt az okát adják

az újabb Tudósítások, hogy alig ha nem lopódott oda bé valamelly eleségbéli segítség azonközben, hogy az Anglus nagy hajók kénytelenítettek a' nagy szélvélz miatt egy kevésbé el távozni, Genua' partjai elől. Egyébaránt, halálos büntetés alatt meg van parantsolva Lord Keithtől az anglus hajók' Kapitánnyainak; hogy leg kisebb eleséget se' engedjenek bé-vitetődni a' Genuai Kikötőhelybe.

A' Genua-meljei tengeren, egy olly frantzia hajót, úgy nevezett Feluk-ot vettek el az Anglusok, mellyen egy Kurír, Genuából Massena Fr. Vezér' válfzfzával szándékozott vizfiza-térni Korfzikába. Említett válfzfzából Ma'fzizénának ki-tetfzik; hogy a' Korfzikai Frantzia Seregofztály' Vezére Gen. Salicetti, nagyon meg-verettetvén a' pártos Lakosai által Korfzika' Szigetének: kénytelen vólt Bastia Városába venni bé magát, a' honnét Kurírt küldött Genuába segedelem-kéréssel. Ezen kérésre, azt felelte Massena: hogy ő maga is bé van zárva a' Csálfzáriak és Anglusok által Genuába, 's el van előtte zárva, minden útja a' segedelem kap-
hatásnak.

Málta Szigetének Valettai révpartjához, két hajó-gabonát tsak ugyan bé-praktikáltak valami nagy ügygyel bajjal a' Marseillei (Massiliai) Kal-márok, mint az újabb Tudósítások írják. — Hogy Valetta Várának frantzia Örizői, gyenge erő-vel lehetnek: önnét is meg-tetfzik; mert a' Vár melljei kisebb Erösségeket el hagyták, 's a' Várba vették bé magokat.

Magyar Ország.

Pestről Máj. 12-dikén: — „Szingt olly ked-
vességet nyert itt a' Karruszszel Máj. 7-dikén is,
mint a' minémüt nyert vala elsőben Máj. 3-di-
kán. — Professor Stipsits Úr, egy Versézetet
készített német nyelven; ezen másodszori Kar-
ruszszelre, a' melly igen tetfzett Nádor-Íspány-
né Ö Csász. Hertzezségének; a' nyomtatás' mód-
jára nézve is; úgymint a' mellyet; egélsz táblák-
ra metfzett az Universitas Tipográfiája' Betű-
metfzöje Bikfalvi Falka Sámuel Úr; olly for-
mán; hogy a' betük ki állanak a' táblán, a'
melyből vésődtek ki, 's mozdúlhatatlanok: és
ugyan azért minden hiba nélkül lehet nyomtat-
ni az illy táblákkal, minden afféle munkákat is,
a' mellyekben sok számok fordulnak elő; 's az
a' hafzon is vagyon benne, a' gyakran nyom-
tatandó Könyvekre nézve; hogy akármikor új-
ra lehet vele nyomtatni: nem úgy mint más
betűkkel, a' mellyeket szükség újra öfzfze-szed-
ni; ha újjonnan kell nyomtatni valamelly mun-
kát, 's a' nyomtatás közben ki is mozdúlhat-
nak helyekből. Az elő adott új nyomtatás' mód-
jára nézve, még 1798-dik eszt—ben próbát tett
vala már Falka Úr, a' midőn Bétsben tanult, 's
első vólt a' ki kezdte bé-hozni a' mi Orszá-
ginkba, a' mozdúlhatatlan betűkkel való alkal-
matos nyomtatást, melly a' Frantziáknak új
találmánnya; kik is a' többször említett mozdúl-
hatatlan betűket, Sztereotipoknak nevezik.